

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

17. oktober 2017*ⁱ

»Præjudiciel afgørelse – retligt samarbejde i civile sager – forordning (EU) nr. 1215/2012 – artikel 7, nr. 2) – specielle kompetenceregler i sager om erstatning uden for kontrakt – påvirkning af en juridisk persons rettigheder ved offentliggørelse på internettet af påståede urigtige oplysninger om vedkommende og ved manglende fjernelse af kommentarer om vedkommende – stedet for skadens indtræden – centrum for denne persons interesser«

I sag C-194/16,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Riigikohus (øverste domstol, Estland) ved afgørelse af 23. marts 2016, indgået til Domstolen den 7. april 2016, i sagen

Bolagsopplysningen OÜ,

Ingrid Ilsjan

mod

Svensk Handel AB,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, vicepræsidenten, A. Tizzano, afdelingsformændene R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, J.L. da Cruz Vilaça, A. Rosas og J. Malenovský samt dommerne E. Juhász, A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, M. Safjan (refererende dommer), K. Jürimäe og C. Lycourgos,

generaladvokat: M. Bobek,

justitssekretær: fuldmægtig I. Illéssy,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 20. marts 2017,

efter at der er afgivet indlæg af:

* Processprog: estisk.

- Bolagsupplysningen OÜ og Ingrid Ilsjan ved vandeadvokaadid K. Turk og K. Tomson samt ved advokaadid A. Prants og M. Pild,
- den estiske regering ved K. Kraavi-Käerdi og N. Grünberg, som befuldmægtigede,
- den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes og M. Figueiredo samt S. Duarte Afonso, som befuldmægtigede,
- Det Forenede Kongeriges regering ved J. Kraehling og C. Crane, som befuldmægtigede, bistået af barrister J. Holmes,
- Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin samt M. Heller og E. Randvere, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 13. juli 2017,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 7, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1).
- 2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Bolagsupplysningen OÜ og Ingrid Ilsjan på den ene side og Svensk Handel AB på den anden side vedrørende anmodninger om berigtigelse af påståede urigtige oplysninger offentliggjort på den sidstnævntes websted, fjernelse af kommentarer vedrørende disse i et diskussionsforum på dette websted og erstatning for det påståede lidte tab.

Retsforskrifter

- 3 Følgende fremgår af 15. og 16. betragtning til forordning nr. 1215/2012:
 - »(15) Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtets bopæl som det principielle kriterium. Dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af tvistens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. For at gøre de fælles regler mere gennemsigtige og undgå kompetencekonflikter bør juridiske personers bopæl defineres selvstændigt.
 - (16) Som kompetencekriterium bør sagsøgtets bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje. Kriteriet nær tilknytning bør tjene til at skabe retssikkerhed og undgå muligheden for, at sagsøgte indstævnes for en ret i en medlemsstat, som vedkommende ikke med rimelighed kunne forudse. Dette er navnlig vigtigt i tvister angående forpligtelser uden for kontrakt, der er opstået i forbindelse med krænkelse af privatlivets fred og af individets rettigheder, herunder ærekrænkelser.«

- 4 Kompetencereglerne er indeholdt i den nævnte forordnings kapitel II.
- 5 Artikel 4 i forordning nr. 1215/2012, som er indeholdt i afdeling 1 i kapitel II med overskriften »Almindelige bestemmelser«, bestemmer følgende i stk. 1:
- »Med forbehold af denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«
- 6 Nævnte forordnings artikel 5, der henhører under samme afdeling 1, bestemmer følgende i stk. 1:
- »Personer, der har bopæl på en medlemsstats område, kan kun sagsøges ved retterne i en anden medlemsstat i medfør af de regler, der er fastsat i dette kapitels afdeling 2-7.«
- 7 Samme forordnings artikel 7, som er en del af afdeling 2 med overskriften »Specielle kompetenceregler« i forordningens kapitel II, bestemmer følgende i nr. 2):
- »En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat:
- [...]
- 2) i sager om erstatning uden for kontrakt, ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå.«
- 8 Ordlyden af artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 er identisk med ordlyden af artikel 5, nr. 3), i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001, L 12, s.1), som blev ophævet ved forordning nr. 1215/2012 og svarer til ordlyden af artikel 5, nr. 3), i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 9 Bolagsupplysningen, der er et estisk selskab, og Ingrid Ilsjan, som er ansat af dette, anlagde den 29. september 2015 sag mod Svensk Handel, der er et svensk selskab, som forener arbejdsgivere i handelssektoren, ved Harju Maakohus (ret i første instans i Harju, Estland). Sagsøgerne i hovedsagen anmodede denne ret om at pålægge Svensk Handel en forpligtelse til at berigtige urigtige oplysninger, der var offentliggjort på dets websted om Bolagsupplysningen, at fjerne de kommentarer, der fremgår her, at betale Bolagsupplysningen en godtgørelse på 56 634,99 EUR som erstatning for den lidte skade og at betale Ingrid Ilsjan en erstatning for den lidte ikke-økonomiske skade efter rettens skøn.
- 10 Det fremgår af stævningen, at Svensk Handel på sit websted har opført Bolagsupplysningen på et såkaldt »sort« liste og har anført, at dette selskab begår bedrageri og svindel. I et diskussionsforum på dette websted er der ca. 1 000 kommentarer, heriblandt direkte opfordringer til vold mod Bolagsupplysningen og dennes ansatte, herunder Ingrid Ilsjan. Svensk Handel har afvist at fjerne denne opførelse og disse kommentarer, hvilket lammer Bolagsupplysningens økonomiske aktiviteter i Sverige, således at dette selskab dagligt lider en økonomisk skade.

- 11 Ved kendelse af 1. oktober 2015 afviste le Harju Maakohus (ret i første instans i Harju) søgsmålet. Ifølge denne ret kan artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 ikke anvendes, da det ikke fremgår af stævningen, at skaden er indtrådt i Estland. De omtvistede oplysninger og kommentarer er affattet på svensk og er uden oversættelse ikke forståelige for personer, som bor i Estland. Opfattelsen af de omhandlede oplysninger afhænger af den sproglige kontekst. Skadens indtræden i Estland er ikke blevet godtgjort, og angivelsen af omsætningen i svenske kroner antyder, at denne skade er forårsaget i Sverige. Det forhold, at det omtvistede websted var tilgængeligt i Estland, kan ikke automatisk begrunde en pligt til at indgive den civile sag for en estisk ret.
- 12 Sagsøgerne i hovedsagen appellerede kendelsen fra Harju Maakohus (ret i første instans i Harju).
- 13 Ved kendelse af 9. november 2015 afviste Tallinna Ringkonnakohus (appeldomstol i Tallin, Estland) appellen og stadfæstede kendelsen afsagt af Harju Maakohus (retten i første instans i Harju).
- 14 Sagsøgerne i hovedsagen har for den forelæggende ret nedlagt påstand om, at kendelsen fra Tallinna Ringkonnakohus (appeldomstol i Tallinn) ophæves, og at den skal træffe afgørelse i sagen, hvilke påstande Svensk Handel har anfægtet.
- 15 Den forelæggende ret har udskilt Bolagsupplysningens og Ingrid Ilsjans påstande og er af den opfattelse, at for så vidt angår Ingrid Ilsjan er appellen af kendelsen fra Tallinna Ringkonnakohus (appeldomstol i Tallinn) velbegrundet, og at denne sidstnævnte rets kendelse samt kendelsen fra Harju Maakohus (ret i første instans i Harju) skal ophæves, og at sagen skal hjemvises til denne ret med henblik på, at den tager stilling til formaliteten vedrørende Ingrid Ilsjans påstande.
- 16 Hvad angår stævningen indgivet af Bolagsupplysningen er det den forelæggende rets opfattelse, at den er omfattet af de estiske retters kompetence, i det mindste hvad angår påstanden om erstatning for den i Estland indtrådte skade.
- 17 Den forelæggende ret har imidlertid tilføjet, at i modsætning til en intellektuel og industriel ejendomsret, hvor beskyttelsen er begrænset til den medlemsstats område, hvor registreringen er foretaget, er de rettigheder, der er påberåbt krænkede i denne sag, ikke rettigheder, som ud fra deres art kun kan være beskyttet på visse medlemsstats områder (jf. i denne retning dom af 3.10.2013, Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635, præmis 35-37). Bolagsupplysningen har i det væsentlige støttet sig på den omstændighed, at offentliggørelsen af de urigtige oplysninger har skadet sagsøgerens ry og omdømme. Hvad dette angår har Domstolen allerede fastslået, at den skade, det ærekrænkende skrift påfører en fysisk eller juridisk persons ære, omdømme og agtelse, indtræder på de steder, hvor den ærekrænkende offentliggørelse udbredes, og hvor den krænkede hævder, at hans omdømme har lidt skade (dom af 7.3.1995, Fiona Shevill m.fl., C-68/93, EU:C:1995:61, præmis 29 og 30).
- 18 Ifølge den forelæggende ret er det imidlertid uklart, om Bolagsupplysningen ud fra de ovenfor beskrevne principper også kan gøre en berigtigelse af de urigtige oplysninger og fjernelse af kommentarerne gældende ved en estisk ret.
- 19 Det er heller ikke muligt at fastlægge, om Bolagsupplysningen også kan anlægge sag ved de estiske retter med krav om erstatning for det samlede tab, det hævder at have lidt. Med henvisning til det princip, hvorefter en person, der anser sine rettigheder for krænkede gennem indholdet af et internetsted, har mulighed for at anlægge erstatningssag i relation til den samlede skade, som er

forårsaget, enten ved retterne i den medlemsstat, hvor ophavsmanden bag indholdet er etableret, eller ved retterne i den medlemsstat, hvori centrum for dennes interesser befinder sig (dom af 25.10.2011, eDate Advertising m.fl., C-509/09 og C-161/10, EU:C:2011:685, præmis 52), har den forelæggende ret anført, at dette princip er blevet vedtaget specifikt i forbindelse med krænkelse af en fysisk persons personlige rettigheder. Derfor er det ikke er fastslået, at det nævnte princip ligeledes finder anvendelse på juridiske personer.

- 20 Den forelæggende ret ønsker således oplyst, om en juridisk persons hjemsted og/eller forretningssted danner grundlag for at antage, at det også er her, at centrum for denne persons interesser befinder sig. Uanset, om der skal tages udgangspunkt i en sådan antagelse, er spørgsmålet, ud fra hvilke omstændigheder og kriterier en ret skal bedømme, hvor centrum for en juridisk persons interesser befinder sig.
- 21 Under disse omstændigheder har Riigikohus (øverste domstol, Estland) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
 - »1) Skal artikel 7, nr. 2), i [forordning nr. 1215/2012] fortolkes således, at en person, hvis rettigheder er blevet krænkede ved offentliggørelse af urigtige oplysninger om vedkommende på internettet og gennem manglende fjernelse af kommentarer om vedkommende, kan anlægge sag med påstand om berigtigelse af de urigtige oplysninger og fjernelse af de kommentarer, som krænker vedkommendes rettigheder, ved retterne i enhver medlemsstat, på hvis område de på internettet offentliggjorte oplysninger er eller var tilgængelige, for så vidt angår den i denne medlemsstat opståede skade?
 - 2) Skal artikel 7, nr. 2), i [forordning nr. 1215/2012] fortolkes således, at en juridisk person, hvis rettigheder hævdes at være blevet krænkede ved offentliggørelse af urigtige oplysninger om vedkommende på internettet og ved undladelse af at fjerne kommentarer herom, kan anlægge sag med påstand om berigtigelse af oplysningerne, forpligtelse til at fjerne kommentarerne og erstatning for det økonomiske tab, der er lidt ved offentliggørelse af de urigtige oplysninger om vedkommende på internettet, for så vidt angår det samlede tab, som den pågældende juridiske person har lidt, [...] ved retterne i den stat, hvori centrum for denne persons interesser ligger?
 - 3) Såfremt det andet spørgsmål besvares bekræftende: Skal artikel 7, nr. 2), i [forordning nr. 1215/2012] fortolkes således, at
 - det må antages, at centrum for en juridisk persons interesser og dermed det sted, hvor den pågældende juridiske persons tab er lidt, ligger i den medlemsstat, hvor denne har sit hjemsted, eller
 - der ved fastsættelsen af det sted, hvor den juridiske person har centrum for sine interesser og dermed det sted, hvor dennes tab er lidt, skal tages hensyn til samtlige forhold, såsom den juridiske persons hjemsted og forretningssted, dens kunders hjemsted og den måde, hvorpå forretningerne indgås?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det andet og det tredje spørgsmål

- 22 Med sit andet og tredje spørgsmål, som skal undersøges samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 skal fortolkes således, at en juridisk person, hvis personlige rettigheder hævdes at være blevet krænkede ved offentliggørelse af urigtige oplysninger om vedkommende på internettet og ved undladelse af at fjerne kommentarer om vedkommende, kan anlægge søgsmål med henblik på berigtigelse af disse oplysninger, fjernelse af disse kommentarer og opnåelse af fuld erstatning for det lidte tab ved retterne i den medlemsstat, hvori centrum for denne persons interesser befinder sig, og i bekræftende fald, hvilke kriterier og betingelser der skal tages i betragtning for at fastlægge det nævnte centrum for interesser.
- 23 Med henblik på at besvare disse spørgsmål bemærkes det, at den nævnte artikel 7, nr. 2), fastsætter, at i sager om erstatning uden for kontrakt kan en person, der har bopæl i en medlemsstat, sagsøges i en anden medlemsstat ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå.
- 24 I denne henseende skal det præciseres, at den af Domstolen anlagte fortolkning af artikel 5, nr. 3), i forordning nr. 44/2001 også gælder for den tilsvarende artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 (jf. analogt dom af 15.6.2017, Kareda, C-249/16, EU:C:2017:472, præmis 27).
- 25 Det følger af fast retspraksis, at den specielle kompetenceregulering i sager om erstatning uden for kontrakt skal fortolkes selvstændigt ud fra opbygningen og målene med den forordning, den er et led i (jf. i denne retning dom af 25.10.2011, eDate Advertising m.fl., C-509/09 og C-161/10, EU:C:2011:685, præmis 38).
- 26 Denne specielle kompetenceregulering er begrundet i en særlig nær tilknytning mellem tvisten og retterne på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå, og denne tilknytning begrundes, at det er disse retter, der tillægges kompetencen af retsplejehensyn og af hensyn til tilrettelæggelsen af retssagen (jf. navnlig dom af 25.10.2011, eDate Advertising m.fl., C-509/09 og C-161/10, EU:C:2011:685, præmis 40, og af 22.1.2015, Hejduk, C-441/13, EU:C:2015:28, præmis 19 og den deri nævnte retspraksis).
- 27 I sager om erstatning uden for kontrakt er retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå, normalt bedst egnet til at træffe afgørelse, bl.a. på grund af nærheden i forhold til tvisten og på grund af, at bevisoptagelsen herved lettes (dom af 16.5.2013, Melzer, C-228/11, EU:C:2013:305, præmis 27, og af 21.5.2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, præmis 40).
- 28 Der skal endvidere ved fortolkningen af artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 tages hensyn til 16. betragtning til forordningen, hvorefter tilstedeværelsen af en nær tilknytning til en bestemt ret bør tjene til at skabe retssikkerhed og undgå muligheden for, at sagsøgte indstævnes for en ret i en medlemsstat, som vedkommende ikke med rimelighed kunne forudse, idet dette navnlig er vigtigt i tvister angående forpligtelser uden for kontrakt, der er opstået i forbindelse med krænkelse af privatlivets fred og af individets rettigheder, herunder ærekrænkelser.

- 29 Efter denne præcisering bemærkes det ligeledes, at udtrykket »det sted, hvor skadetilføjelser er foregået«, ifølge Domstolens faste praksis omfatter både stedet for den skadevoldende begivenhed og stedet for skadens indtræden, da de hver især efter omstændighederne kan være af særlig praktisk betydning med henblik på beviset og på tilrettelæggelsen af retssagen (dom af 25.10.2011, eDate Advertising m.fl., C-509/09 og C-161/10, EU:C:2011:685, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).
- 30 Hovedsagen vedrører ikke muligheden for at anlægge sag ved de estiske retter som stedet for den skadevoldende begivenhed. Det er nemlig ubestridt, at dette sted ikke befinder sig inden for den rets jurisdiktion, hvor Bolagsupplysningen og Ingrid Ilsjan har anlagt sag. Det er derimod spørgsmålet, om denne ret er kompetent som følge af stedet for den påberåbte skade.
- 31 Domstolen har i denne henseende fastslået, at hvad angår erstatning af en ikke-økonomisk skade, der hævdes at være forårsaget af en ærekrænkende artikel i trykte medier, kan den krænkede anlægge erstatningssag mod udgiveren ved retterne i hver enkelt kontraherende medlemsstat, hvor skriftet er blevet udbredt, og hvor den krænkede hævder, at hans omdømme har lidt skade, således at disse kun har kompetence til at tage stilling til den skade, der er forvoldt i den medlemsstat, for hvis retter sagen er indbragt (dom af 7.3.1995, Shevill m.fl., C-68/93, EU:C:1995:61, præmis 33).
- 32 På internetområdet har Domstolen imidlertid fastslået i en sag om en fysisk person, at i tilfælde af påståede krænkelse af personlige rettigheder gennem indholdet af et internetsted har den person, der føler sig krænkede, mulighed for at anlægge erstatningssag i relation til den fuldstændige skade, som er forårsaget, ved retterne i den medlemsstat, hvor centrum for dennes interesser befinder sig (dom af 25.10.2011, eDate Advertising m.fl., C-509/09 og C-161/10, EU:C:2011:685, præmis 52).
- 33 Hvad angår et sådant indhold mærkes den påståede krænkelse nemlig generelt mest, hvor centrum for den omhandlede persons interesser er, henset til det omdømme, vedkommende har på dette sted. Således kan kriteriet »centrum for den skadelidtes interesser« i princippet oversættes til det sted, hvor skaden, som er forårsaget af indholdet af et internetsted, mest markant indtræder som omhandlet i artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012.
- 34 Retterne i den medlemsstat, hvor centrum for den pågældendes interesser befinder sig, er derfor bedst i stand til at bedømme virkningen af et sådant indhold på den pågældendes rettigheder (jf. i denne retning dom af 25.10.2011, eDate Advertising m.fl., C-509/09 og C-161/10, EU:C:2011:685, præmis 48).
- 35 Således er kriteriet om centrum for interesser i overensstemmelse med formålet om forudsigelighed af kompetencereglerne, for så vidt som det på én gang gør det let for sagsøgeren at finde den ret, for hvilken sagen kan indbringes, og gør det muligt for sagsøgte på rimelig vis at forudse, for hvilken ret han kan sagsøges (dom af 25.10.2011, eDate Advertising m.fl., C-509/09 og C-161/10, EU:C:2011:685, præmis 50).
- 36 Henset til omstændighederne i hovedsagen og den tvivl, der er givet udtryk for i visse skriftlige og mundtlige indlæg, skal det for det første præciseres, at de sidstnævnte betragtninger gør sig gældende uden forskel i forhold til den påståede lidte skades økonomiske eller ikke-økonomiske art.

- 37 Selv hvis det i henhold til den ret, der finder anvendelse, kunne have en indvirkning på muligheden for at afhjælpe det påståede tab, berører skadens økonomiske eller ikke-økonomiske art ikke fastlæggelsen af centrum for interesser som det sted, hvor den reelle virkning af en offentliggørelse på internettet og dens skadelige eller ikke skadelige art bedst kan bedømmes af en ret.
- 38 Idet den mulighed for en person, som anser sig for krænket, for at anlægge søgsmål for retten i den medlemsstat, hvor centrum for denne persons interesser er, med henblik på den samlede påståede skade, begrundes i interessen for en forsvarlig retspleje og ikke for specifikt at beskytte den, der anlægger sag, er den omstændighed, at denne sidstnævnte er en fysisk eller en juridisk person, for det andet heller ikke afgørende.
- 39 I denne henseende har Domstolen præciseret, at den specielle kompetenceregulering i sager om erstatning uden for kontrakt ikke har samme formål som de kompetenceregler, der er indeholdt i afdeling 3-5 i kapitel II i forordning nr. 1215/2012, og som har til formål at sikre en bedre beskyttelse af den svageste part (jf. i denne retning dom af 25.10.2012, Folien Fischer og Fofitec, C-133/11, EU:C:2012:664, præmis 46). Kriteriet om centrum for interesser har til formål at fastlægge stedet for indtræden af den skade, der er forårsaget af et indhold på et internetsted, og dermed den medlemsstat, hvor retterne er bedst egnet til selv at træffe afgørelse i sagen.
- 40 Hvad angår fastlæggelsen af det nævnte centrum har Domstolen bemærket, at det for en fysisk person generelt vil svare til den medlemsstat, hvori han sædvanligvis opholder sig. En sådan person kan imidlertid ligeledes have centrum for sine interesser i en medlemsstat, hvori denne ikke sædvanligvis opholder sig, for så vidt som øvrige indicier, såsom udøvelsen af erhvervsmæssig aktivitet, kan godtgøre, at der foreligger en særlig tæt tilknytning til denne stat (dom af 25.10.2011, eDate Advertising m.fl., C-509/09 og C-161/10, EU:C:2011:685, præmis 49).
- 41 For så vidt angår en juridisk person, der driver en økonomisk virksomhed, såsom sagsøgeren i hovedsagen, skal dennes centrum for interesser forstås som det sted, hvor virksomhedens kommercielle omdømme er bedst fastslået, og skal derfor være baseret på det sted, hvor den juridiske person udøver dennes væsentligste økonomiske aktivitet. Selv om en juridisk persons centrum for interesser kan være sammenfaldende med dennes vedtægtsmæssige hjemsted, når denne udøver hele sin aktivitet eller væsentligste aktivitet i den medlemsstat, hvori dette hjemsted er, og det omdømme, som denne som følge heraf har der, er vigtigere end i enhver anden medlemsstat, er det nævnte hjemsteds beliggenhed imidlertid ikke i sig selv et afgørende kriterium i forbindelse med en sådan analyse.
- 42 Når den pågældende juridiske person udøver størstedelen af sine aktiviteter i en anden medlemsstat end den, hvori denne har sit vedtægtsmæssige hjemsted, såsom i hovedsagen, må det antages, at denne juridiske persons kommercielle omdømme, som kan blive påvirket af den omtvistede offentliggørelse, er vigtigere i denne medlemsstat end i en hvilken som helst anden medlemsstat, og dermed vil en eventuelt skade på dette omdømme mærkes mest her. Således er denne medlemsstats retter bedst egnet til at bedømme tilstedeværelsen og det eventuelle omfang af denne påståede skade, og især da denne skade i nærværende sag er opstået som følge af offentliggørelsen af angiveligt urigtige eller ærekrænkende oplysninger og kommentarer på et erhvervsmæssigt websted, der drives i den medlemsstat, hvor den pågældende juridiske person udøver størstedelen af sine aktiviteter, og som – henset til det sprog, hvorpå de er udfærdiget – i det væsentlige er bestemt til at kunne forstås af personer, som er bosiddende i denne medlemsstat.

- 43 Det skal endvidere præciseres, at i det tilfælde, hvor en overvægt af den pågældende juridiske persons erhvervsaktiviteter i en medlemsstat ikke fremgår af de forhold, som retten på tidspunktet for vurderingen af dens kompetence skal bedømme, hvormed centrum for interesser for den juridiske person, der hævder at være offer for en krænkelse af sine personlige rettigheder, ikke kan identificeres, vil denne person ikke kunne nyde godt af retten i medfør af artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 til at sagsøge den formodede gerningsmand til denne skade med henblik på at opnå fuld erstatning i henhold til stedet for skadens indtræden.
- 44 Således skal det andet og det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 skal fortolkes således, at en juridisk person, hvis personlige rettigheder hævdes at være blevet krænket ved offentliggørelse af urigtige oplysninger om vedkommende på internettet og ved undladelse af at fjerne kommentarer om vedkommende, kan indgive et søgsmål med henblik på berigtigelse af disse oplysninger og fjernelse af disse kommentarer og opnåelse af fuld erstatning for det lidte tab for retterne i den medlemsstat, hvori centrum for dennes interesser befinder sig

Når den pågældende juridiske person udøver størstedelen af sine aktiviteter i en anden medlemsstat end den, hvori denne har sit vedtægtsmæssige hjemsted, kan denne person sagsøge den formodede gerningsmand til krænkelsen i denne anden medlemsstat i henhold til stedet for skadens indtræden.

Det første spørgsmål

- 45 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 skal fortolkes således, at en person, som hævder, at hans personlige rettigheder er blevet krænket ved offentliggørelse af urigtige oplysninger om vedkommende på internettet og gennem manglende fjernelse af kommentarer om vedkommende, kan anlægge sag med påstand om berigtigelse af de urigtige oplysninger og fjernelse af kommentarerne ved retterne i enhver medlemsstat, på hvis område de på internettet offentliggjorte oplysninger er eller var tilgængelige.
- 46 Dette spørgsmål må besvares benægtende.
- 47 Ganske vist har Domstolen i præmis 51 og 52 i dom af 25. oktober 2011, eDate Advertising m.fl. (C-509/09 og C-161/10, EU:C:2011:685), fastslået, at den person, der føler sig krænket, i stedet for en erstatningssag vedrørende den fuldstændige skade ligeledes kan anlægge sag ved retterne i hver medlemsstat, på hvis område et offentliggjort indhold er tilgængeligt eller har været tilgængeligt, og at disse retter alene har kompetence i relation til den skade, der er forårsaget på den medlemsstats område, hvor den ret, som sagen er anlagt for, er beliggende.
- 48 Henset til den allestedsnærværende karakter af oplysningerne og indholdet på et websted og den omstændighed, at rækkevidden af deres spredning i princippet er universel (jf. i denne retning dom af 25.10.2011, eDate Advertising m.fl., C-509/09 og C-161/10, EU:C:2011:685, præmis 46), er et søgsmål med påstand om berigtigelse af oplysningerne og fjernelse af kommentarerne imidlertid sammenhængende og kan ikke adskilles og følgelig kun anlægges ved en ret, der har kompetence til at træffe afgørelse om helheden af en påstand om erstatning i medfør af den retspraksis, der følger af dom af 7. marts 1995, Shevill m.fl. (C-68/93, EU:C:1995:61, præmis 25, 26 og 32), og af 25. oktober 2011, eDate Advertising m.fl. (C-509/09 og C-161/10, EU:C:2011:685, præmis 42 og 48), og ikke ved en ret, der ikke har en sådan kompetence.

- 49 Henset til det ovenstående skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 skal fortolkes således, at en person, som hævder, at hans personlige rettigheder er blevet krænket ved offentliggørelse af urigtige oplysninger om vedkommende på internettet og gennem manglende fjernelse af kommentarer om vedkommende, ikke kan anlægge sag med påstand om berigtigelse af de urigtige oplysninger og fjernelse af kommentarerne ved retterne i enhver medlemsstat, på hvis område de på internettet offentliggjorte oplysninger er eller var tilgængelige.

Sagsomkostninger

- 50 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 7, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at en juridisk person, hvis personlige rettigheder hævdes at være blevet krænket ved offentliggørelse af urigtige oplysninger om vedkommende på internettet og ved undladelse af at fjerne kommentarer om vedkommende, kan indgive et søgsmål med henblik på berigtigelse af disse oplysninger og fjernelse af disse kommentarer og opnåelse af fuld erstatning for det lidte tab for retterne i den medlemsstat, hvori centrum for dennes interesser befinder sig.**

Når den pågældende juridiske person udøver størstedelen af sine aktiviteter i en anden medlemsstat end den, hvori denne har sit vedtægtsmæssige hjemsted, kan denne person sagsøge den formodede gerningsmand til krænkelsen i den anden medlemsstat i henhold til stedet for skadens indtræden.

- 2) Artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 skal fortolkes således, at en person, som hævder, at hans personlige rettigheder er blevet krænket ved offentliggørelse af urigtige oplysninger om vedkommende på internettet og gennem manglende fjernelse af kommentarer om vedkommende, ikke kan anlægge sag med påstand om berigtigelse af de urigtige oplysninger og fjernelse af kommentarerne ved retterne i enhver medlemsstat, på hvis område de på internettet offentliggjorte oplysninger er eller var tilgængelige.**

Underskrifter

¹ – Der er foretaget rettelse i præmis 29 efter den oprindelige offentliggørelse af teksten.